

РЕЧ АУТОРА

Вишедеценијски ауторски рад у камену најразличитијих врста кроз истраживање могућности његове најшире примене, а схватајући његове добре и лоше стране (цена материјала и израде), подстакла је тражење сродног материјала којем је камен у основи, а који је по цени јефтинији и вишеструко се брже обрађује. Истраживање савременог и вишенаменског материјала брзе израде - бетона, а употребно разноводно применљивог у вајаној декорацији ентеријера и екстеријера, донело је значајне и оригиналне резултате у материјалу који сам назвао Вајарски бетони. Истраживања су рађена кроз сопствене пројекте.

Новина овог материјала се огледа у технолошком поступку, док су карактеристике бетона као материјала у основи задржане и прилагођене вајарској обради.

Вајарски бетони замењују технолошки, естетски и функционално камен у оним случајевима где он нема или, евентуално, може имати ограничену могућности примене. Техникама обраде, као што су моделовање, сечење, брушење, полирање, може се потпуно подражавати камен.

Предности рељефне обраде Вајарских бетона су непроценљиве, нарочито, у оним случајевима где се одговарајуће вајарско, ликовно или декоративно решење не може лако пронаћи, као што су бетонски стубови - носачи конструкције, који по својој функционалној улози морају да буду постављени на одређене тачке и у одређеном броју (холови хотела, метроа, аеродрома, јавних и пословних простора, позоришта, банака, универзитетских зграда, школа, и сл.).

Могућности и предности примене Вајарских бетона огледају се у:

- тродимензионалности ;
- потпуном подражавању природног камена и његовој квалитетној и јефтинијој замени (кроз облик, боју, орнаментику, дебљину, мотив, форму, много мању цену коштања израде и др.);
- монументалност (визуелни утисак „једног комада“, без спојева, без обзира на величину);
- могућност наношења нове масе на стару масу и после много година, као и могућност преправке или рестаурације по идентичној рецептури (боји и структури пресека), а без препознавања додатих делова;
- директно моделовање у свежим Вајарским бетонима;
- вајарска обрада истим поступком као што се обрађује камен;
- моделовање у слободном простору било којих облика;
- могућност умножавања - одливања у калупима (рељефи, бордуре, парапети, фризови и др.);

- могућност квалитетне имитације ломљеног декоративног камена;
- квалитетна комбинација Вајарских бетона са природним каменом свих врста;
- могућност широке примене у рестаурацији;

- нема отпада материјала (вишак који се одбаци моделовањем, може се и даље користити без обзира на то колико се временски чува);

- нешкодљив је по човека и околину;

- цена израде м² у Вајарским бетонима у зависности од начина израде је од 50% до 70% мања него у камену, а ради се и до четири пута брже;

- веома ниска цена основног материјала за рад (самлевени отпад камена) Вајарским бетонима даје веома широке и приступачне могућности у вајаној декорацији екстеријера и ентеријера како јавних тако и приватних грађевина;

- позлата вајарских бетона и

- заштита вајарских бетона.

У овој монографији представљене су практичне, не и технолошке, могућности Вајарских бетона са примерима маштовите примене како у црквеној уметности, тако и у уметности уопште. Нисмо имали намеру да овде понављамо општа места технолошких карактеристика бетона, за што је за заинтересоване представљена библиографија српских значајних аутора који су вишедеценијски радили са бетоном, истраживали га и примењивали, а преко чијих научних јединица, књига и монографија може се доћи до обимне литературе. Основни циљ ове

монографије јесте приказивање могућности материјала, а кроз резултате вишегодишњег - деценијског истраживања.

Задовољство нам је да представимо на овај начин вајарске бетоне, јер сматрамо да је њихова употреба примерена времену у коме живимо, безбедна, лака, оригинална, јефтина, а рекао бих, и престижна по открићу технологије и поступка рада у бетонима као релативно младом грађевинском материјалу. Употреба и примена овог материјала обезбеђује и део квалитетног савременог, стамбеног и декоративног комфора, али и новчану уштеду, а може се гарантовати и његова супериорност у односу на декоративна решења посебних архитектонских целина (бетонски стубови носачи конструкције). Лака и брза израда, квалитет материјала и његова могућности заштите посебно у ентеријеру гарантују доживотну гаранцију и добру инвестицију. По свом квалитету обраде и могућностима Вајарски бетони веома се приближавају природним материјалима као што је камен.

Постојаност у ентеријерима је загарантована, док се примена материјала у екстеријерима прати мерењем резултата досадашње практичне примене, као и непрестаним истраживањима квалитета и могућности материјала у валидним институцијама за испитивање материјала.

Радови у овом материјалу су уметничко-грађевински, и изводе се после завршене грађевинске фазе објекта и пре било каквог уређења, ако је потребно радити у техници моделовања. Ако је могуће применити технику ливења, онда се радови могу и радионички обављати и накнадно монтирати, по потреби.

Вајарски бетони се могу примењивати у свим сегментима тржишта (посредничко, државно и потрошачко).

Испитивања материјала су спроведена у Институту за путеве у Београду, те се овим путем срдечно захваљујем мом колеги проф. мр. Михаилу Ршумовићу на несебичној помоћи.

„Вајарски бетони“ су патентно заштићени, под овим оригиналним именом.

Објекат на коме је доказана практична примена Вајарских бетона у ентеријеру и екстеријеру јесте црква Свете Петке у Бијељини, у Републици Српској (потрошено је 70 тона материјала).

Сва права употребе, дозволе за рад (лицензног права), правним и физичким лицима, у Вајарским бетонима, као и контролисање квалитета и одобрење завршног рада трећих лица, задржава аутор на основу патентног права и права заштите интелектуалне својине.

Рајко Д. Блажић,
ванредни професор
на Високој школи-Академији за уметности
и конзервацију, Београд